

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ І ТА II ТИПУ ЗА ПРОГРАМОЮ «ДОСТУПНІ ЛІКИ»

Колтунова М.О., Подколзіна М.В.

Національний фармацевтичний університет, м.Харків, Україна

maria.matveeva.2021@gmail.com

Цукровий діабет (ЦД) – це велика група складних метаболічних захворювань, що характеризується хронічною гіперглікемією, обумовленою порушенням секреції чи дії інсуліну, чи поєднанням цих порушень. Порушення секреції інсуліну та/або зниження реакції тканин на інсулін у складі складних гормональних процесів призводять до порушення впливу інсуліну на тканини-мішені, що, своєю чергою, викликає порушення вуглеводного, жирового та білкового обміну. У одного й того ж пацієнта можуть одночасно спостерігатися порушення секреції інсуліну та порушення його дії.

Цукровий діабет 2 типу (ЦД2) – полігенне захворювання, що виникає в результаті невідповідності секреції інсуліну до рівня інсулінорезистентності, тобто. Відносною недостатності інсуліну. Як правило, розвиток ЦД2 асоційовано з іншими складовими метаболічного синдрому (дисліпідемією, артеріальною гіпертензією, синдромом полікістозних яєчників, жировим гепатозом).

За даними Міжнародної федерації діабету, у 2021 році кількість хворих на діабет у світі досягла 537 млн. осіб. Цукровий діабет займає 7 місце у світі за кількістю втрачених QALY, при цьому діабет є одним із основних факторів ризику у розвитку кардіоваскулярних порушень.

За оцінками Міжнародної діабетичної федерації поширеність захворювань на діабет в Україні становить 7,3%. "Омолодження" діабету ще більше підвищує економічне бремя цього захворювання. В Україні поширеність ускладнень діабету вища, ніж у країнах Європи (Великобританія, Польща). Оцінка загальної кількості хворих на діабет в Україні – 3500000 осіб, серед яких діагностовано – 1200000 (35%). Відсоток недиагностованого діабету - 65%, і це в 2 рази вище, ніж у Великій Британії (33%) і Польща (31%).

Лікування цукрового діабету залежить від його типу. Пацієнти з першим типом (ЦД 1) повинні отримувати інсулін. Він буває різних видів: короткої, середньої та ультракороткої дії, підбирається лікарем індивідуально для кожного пацієнта. При цукровому діабеті 2 типу призначають в основному цукрознижувальні засоби, а призначення інсуліну відбувається лише при неефективності медикаментозної терапії.

Кожна людина з цукровим діабетом має спостерігатись у ендокринолога. Йому необхідно щодня контролювати рівень глюкози, своєчасно приймати препарати та дотримуватись правильного харчування.

Пацієнтам з діабетом необхідно дотримуватись принципів правильного збалансованого харчування, вести здоровий спосіб життя та спостерігатись у лікаря. Крім того, таким людям важливо контролювати свої емоції – стрес сприяє підвищенню рівня цукру в крові.

У квітні 2017 року Уряд розпочав програму "Доступні ліки". Пацієнти з

серцево-судинними захворюваннями, бронхіальною астмою чи діабетом II типу можуть отримати ліки безоплатно або з незначною доплатою. З 1 квітня 2019 року Національна служба здоров'я України адмініструє програму реімбурсації лікарських засобів “Доступні ліки”. І напряду відшкодовує аптекам вартість відпущених пацієнтам ліків за електронним рецептом. Програма “Доступні ліки” дозволяє зменшити фінансове навантаження на пацієнтів та збільшити доступність ліків.

З 1 жовтня і до кінця 2021 року на програму реімбурсації інсулінів виділено 660 млн грн. Цього достатньо, щоби забезпечити всіх пацієнтів інсуліном безоплатно – за умови запровадження та дотримання певних чітких правил. Програма відкриває доступ до ліків для всіх громадян. Також з 11.08.2021 набрав чинності Реєстр лікарських засобів, які підлягають реімбурсації (наказ МОЗ від 10.08.2021 № 1705).

Станом на 6 вересня 2021р. до оновленого реєстру увійшло 292 препарати, з них 70 – безоплатні. Так, у програмі «Доступні ліки»: з них 16 – для лікування бронхіальної астми, 51 – для лікування цукрового діабету II типу, 27 – для первинної та вторинної профілактики інфарктів та інсультів, 198 – для лікування серцево-судинних захворювань.

На сьогодні 16 лікарських засобів для безперервного лікування цукрового діабету II типу можна отримати абсолютно безоплатно за програмою реімбурсації “Доступні ліки”, ще 30 – з невеликою доплатою. До програми включені 3 діючі речовини (МНН) – глібенкламід, гліклазид та метформін. Так, для пацієнтів із діабетом II типу у програмі наявні ліки від 14 виробників.

Отримати електронний рецепт на “Доступні ліки” потрібно у свого лікаря. Для продовження курсу лікування рецепт можна отримати і дистанційно, не відвідуючи свого лікаря.

Якщо пацієнт регулярно проходить безоплатні дослідження на глюкозу крові, загальний холестерин, ЕКГ, то лікар знає актуальний стан його здоров'я та без проблем виписує необхідні ліки без присутності пацієнта. Потрібно просто повідомити лікаря, що пацієнт потребує продовження лікування. І на номер мобільного телефону надійде номер рецепту та код підтвердження. Отримати препарати за програмою “Доступні ліки” можна у будь-якій аптеці, що уклала договір з НСЗУ.

Отже, станом на 1.01.2022р. за програмою «Доступні ліки» хворі на цукровий діабет I і II типу можуть отримувати лікарські засоби безоплатно. Інсуліни та гіпоглікемізуючі лікарські засоби за 3 МНН увійшли до Реєстру, але комбіновані гіпоглікемізуючі лікарські засоби також бажано внести до Реєстру, оскільки вони користуються великим попитом та є дуже високовартісними.